

ТЕХНИЧЕСКА СПЕЦИФИКАЦИЯ

ПО

ОБОСОБЕНА ПОЗИЦИЯ №1:

*„АНАЛИЗИ И ПРОУЧВАНИЯ НА ВИДОВЕТЕ И ТИПОВЕТЕ
МЕСТООБИТАНИЯ В БЪЛГАРИЯ, ПРЕДМЕТ НА
ДОКЛАДВАНЕ СЪГЛАСНО ЧЛ. 17 ОТ ДИРЕКТИВАТА ЗА
МЕСТООБИТАНИЯТА (92/43/ЕИО)“*

I. Въведение

Обектите по тази обособена позиция са видове и типове местообитания, предмет на докладване съгласно чл. 17 от Директивата за местообитанията.

Обществената поръчка цели изпълнението на „Национална приоритетна рамка за действие по НАТУРА 2000 за периода 2014-2020“ (НПРД), Мярка 62: „Анализи и проучвания на видове и природни местообитания, предмет на докладване по чл. 17 от Директивата за местообитанията и чл. 12 от Директивата за птиците в сухоземната част на страната, оценки на състоянието на елементите на зелената инфраструктура“ и част от Мярка 63: „Анализи и проучвания на видове и природни местообитания, предмет на докладване по чл. 17 от Директивата за местообитанията и чл. 12 от Директивата за птиците в морски и крайбрежни територии, оценки на състоянието на елементите на зелената инфраструктура“. В обхвата на поръчката не е включена оценката на състоянието на елементите на зелената инфраструктура.

Съгласно НПРД, обхватът на тази мярка включва анализи и проучвания на видове и местообитания в сухоземната част от страната, вкл. в крайбрежни територии, с цел обезпечаване на актуални данни и информация за докладване по чл. 17 от Директивата за местообитанията и чл. 12 от Директивата за птиците, включително разработване на различни пилотни методики и схеми за мониторинг, тяхното пилотно прилагане, оценка на резултатите, вкл. анализ полза-разход. С особен приоритет следва да бъдат видове със скрит начин на живот, редки видове, както и видове и местообитания, чието разпространение не подлежи на моделиране.

Изпълнението на Мярка 62 и част от Мярка 63 трябва да се базира на изискванията и указанията на ЕК за мониторинг и докладване.

Чл. 17 от Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (Директива за местообитанията) изисква от страните членки да извършват мониторинг върху природозащитното състояние (ПС) на видовете и типовете природни местообитания, представляващи интерес за Общността (включени в Приложения I, II, IV, V на директивата).

Мониторингът трябва да регистрира измененията на ПС на видовете и типовете природни местообитания, както в мрежата НАТУРА 2000, така и извън нея. По този начин се осигурява актуална информация за ПС на биогеографско и национално ниво.

Дефинициите за ПС и неговите компоненти в чл. 1 на Директивата в комбинация с други документи на ЕС следва да се използват, за да се набележи набор от параметри, които да определят рамката на дейностите по мониторинга, резултатите от които да допринасят за националните доклади на страните-членки на всеки 6 години.

Целта на мониторинга е 1) да се проследят измененията в природозащитното състояние (чл. 11 от Директивата за местообитанията) и 2) да оцени влиянието на взетите мерки за опазване на целевите видове/типове природни местообитания (чл. 17 от Директивата за местообитанията).

Съгласно изискванията на Директивата за местообитанията за всички видове от приложения II, IV и V на Директивата се изготвят оценки на природозащитното състояние (ПС) с основните резултати от мониторинга по чл. 11, което се определя от специфичен набор от параметри на национално ниво и по биогеографски региони.

Тези параметри се съдържат в Анекс В от формата за докладване по чл. 17 от Директивата за местообитанията. Обобщената оценка на ПС на видовете по биогеографски региони се изготвя съгласно Анекс С от формата за докладване по чл. 17 от Директивата за местообитанията.

Гореспоменатите параметри по отношение на видовете са следните:

на национално ниво:

- **Разпространение** (карта - Distribution map). Актуалното разпространение (distribution) дава информация за действителното присъствие на биологичния вид.

по биогеографски региони:

- **Разпространение** (или Област на разпространение / Диапазон) (**Range**) - (*големина / Surface area*) и (*тенденция / Trend*). Областта на разпространение / Диапазонът се определя като „външната граница на цялата площ, в която към момента се намира биологичния вид“ в съответния биогеографски регион. Може да се счита като рамка, в която се намират действително заетите площи.

- **Популация (Population)** - (*размер / Size*) и (*тенденция / Trend*);

- **Местообитание на вида (Habitat for the species):** (*достатъчност на площта и качество на заетото местообитание / Sufficiency of area and quality of occupied habitat*).

- **Основни влияния и заплахи (Main pressures and threats)** – (*характеризиране / Characterisation*) и (*класиране / Ranking*);

- **Бъдещи перспективи (Future prospects).**

За видовете от приложение II на Директивата за местообитанията в Анекс В от формата за докладване по чл. 17 е включена и информацията относно състоянието и тенденциите на популациите им в рамките на мрежата Натура 2000, с оглед оценка на нейния принос за опазването им, както и за предприетите природозащитни мерки. Допълнителна информация в Анекс В е включена и за видовете от приложение V на Директивата.

Обобщената оценка на ПС на видовете по биогеографски региони се изготвя съгласно Анекс С от формата за докладване по чл. 17 от Директивата за местообитанията, като се използва стандартна матрица с 4 основни параметъра: разпространение, популация, местообитание на вида и бъдещи перспективи.

Общата оценка на ПС на видовете може да бъде "благоприятно", "неблагоприятно-незадоволително" и "неблагоприятно-лошо", които се получават спазвайки описаните принципи в матрицата за оценка. Съществува също клас „Неизвестен“, който може да се използва при липса на достатъчно налична информация, която да позволи оценка. За географско представяне на всеки клас съответства цвят – „зелен“ за „Благоприятен“, „кехлибарен“ за „Неблагоприятно-незадоволителен“, „червен“ за „Неблагоприятно-лошо“ и „сив“ за „Неизвестен“.

Природозащитното състояние на всеки вид се оценява поотделно за всеки биогеографски регион, в който се среща.

Параметри за оценка на природозащитно състояние на видовете от интерес за Общността на биогеографско ниво
--

<p>Разпространение (или Област на разпространение / Диапазон) (Range): (<i>големина / Surface area</i>) и (<i>тенденция / Trend</i>) - Определянето на големината на разпространението не е предмет на мониторинг, а може да се установи само с обработване и анализ на налични данни или данни от картиране/моделиране.</p>
--

<p>Тенденциите са решаващи за оценката на консервационния статус, тъй като обикновено само стабилни и нарастващи тенденции могат да доведат до благоприятен консервационен статус. Тенденциите обикновено се извличат от</p>
--

моделирането или от съществуващи схеми за наблюдение, базирани на проби, като пълните изследвания са изключение и обикновено се предприемат при изключително редки биологични видове.

Тенденцията на разпространението на даден биологичен вид може принципно да бъде проследявана с мониторинг, но се нуждае от собствен дизайн на мониторинга, който да разглежда наличието или липсата на даден биологичен вид в дефинирани отрязъци от териториите.

Благоприятно референтно разпространение (Favorable reference range / FRR): Област на разпространение, в която всички значителни екологични промени на биологичните видове са включени за даден биогеографски регион и която е достатъчно голяма, за да позволи дългосрочното им оцеляване. Благоприятната референтна стойност трябва да е поне областта на разпространение (по размер и конфигурация) по време на влизане на Директивата в сила.

Благоприятната естествена област на разпространение не може да се отчете или оцени чрез мониторинг, за нея е необходимо моделиране или експертна оценка на база исторически данни.

Популация (Population): (*размер / Size*) и (*тенденция / Trend*). Размерът на цялостната популация е дотолкова обект на мониторинг, доколкото при пълно проучване моментната популация също се отчита изцяло (ако е възможно цялостно проучване на пробния участък).

Тенденциите в размера на популациите могат да се наблюдават и проследяват посредством мониторинг.

Благоприятна референтна популация (Favorable reference population / FRP): Това е популацията на даден биогеографски регион, считана за минималната необходима за осигуряване на дългосрочно оцеляване на биологичните видове. Благоприятната референтна стойност трябва да е поне с размера на популацията към момента на влизане на Директивата в сила. Информация за историческото разпространение/популация, може да се окаже полезна при определяне на благоприятната референтна популация.

Благоприятните референтни популации трябва да се базират на екологията и генетиката на биологичните видове.

Благоприятната референтна популация не може да бъде отчетена чрез мониторинг, тя се нуждае от моделиране.

Местообитание на вида (Habitat for the species): *достатъчност на площта и качество на заетото местообитание / Sufficiency of area and quality of occupied habitat*).

Определянето на местообитанието, използвано от даден биологичен вид, се натъква често на значителни проблеми. Или видовете не ползват ясно отграничени пространства, или в хода на развитието си те ползват различни местообитания. Не във всички случаи местообитанията могат да бъдат ясно посочени и отграничени.

Ако едно местообитание може да бъде отграничено, в случай на пълно проучване се провежда точно определяне на цялостния размер на местообитанието. При мониторинг, основан на анализа на произволно взети проби е налице възможността за екстраполиране за определяне на размера на цялостната територия на местообитанието, което обаче зависи от представителността на случайно подбраната

проба и от наличната информация.

Не може да се направи оценка до каква степен качеството на местообитанието е достатъчно за гарантиране на оцеляването на вида в цялостната му област на разпространение. Качеството на местообитанието може да бъде определено конкретно само на отделни площи.

Достатъчност на площта на местообитанието (Тенденция / Trend): Тенденциите в развитието на местообитанието на даден биологичен вид могат да бъдат проследявани чрез мониторинг, въпреки че определянето на границите на местообитанието може да се окаже проблематично в зависимост от спецификата на дадения биологичен вид. Задължително условие е определянето на границите на цялата площ на местообитанието в една проучена териториална единица.

Основни влияния и заплахи (Main pressures and threats) – (характеризиране / Characterisation) и (класиране / Ranking).

За Чл. 17 отчетените влияния/натиск (pressures) се считат за минали или настоящи въздействия (настоящия отчетен период), които застрашават дългосрочната жизнеспособност на вида и неговите местообитания, докато заплахите (threats) са предвидими въздействия, които се очаква да действат в бъдеще (в следващия отчетен период), които застрашават дългосрочната жизнеспособност на вида и неговите местообитания.

Възможно е някои въздействия да са едновременно и влияние и заплаха, ако има въздействие сега и това въздействие се очаква да продължи.

Препоръчва се времевия обхват за влияние да е отчетния период, т.е. 6 години.

За заплахи отчетния времеви обхват е 2 отчетни периода (т.е. 12 години) в бъдеще. Заплахите не трябва да включват теоретични заплахи, но по-скоро тези проблеми, които е обосновано да възникнат.

Списъкът на влиянията и заплахите ще бъде на разположение от Референтен портал (http://biodiversity.eionet.europa.eu/article17/reference_portal).

От него ще могат да се избират определен брой влияния и заплахи, като следва да се посочват кодовете на тези с най-голяма и средна значимост/въздействие и да се обоснове определената степен на въздействие.

Информацията за влиянията и заплахите е важна и във връзка с оценка на необходимостта от прилагането на поддържащи или възстановителни мерки. Важно е да се установи статистически достоверна връзка между конкретните влияния и заплахи, и състоянието на изследвания целеви обект.

Бъдещи перспективи (Future prospects): Събраните в хода на мониторинга данни могат да се използват за оценка на застрашеността по параметъра „Бъдещи перспективи“.

Бъдещите перспективи показват посоката на очакваната промяна в ПС в близко бъдеще въз основа на разглеждане на текущото състояние и тенденциите, определените влияния и заплахи и мерките, които ще се предприемат по всеки един от другите три параметъра (разпространение, популация и местообитание на вида).

За всеки един от трите параметъра трябва да се посочат какви са перспективите – Добри, Неблагоприятни, Лоши или Неизвестни.

Съгласно изискванията на Директивата за местообитанията за всички типове природни местообитания от приложение I на Директивата се изготвят оценки на природозащитното състояние (ПС), което се определя от специфичен набор от параметри на национално ниво и по биогеографски региони.

Тези параметри се съдържат в Анекс D от формата за докладване по чл. 17 от Директивата за местообитанията. Обобщената оценка на ПС на типовете природни местообитания по биогеографски региони се изготвя съгласно Анекс E от формата за докладване по чл. 17 от Директивата за местообитанията.

Гореспоменатите параметри по отношение на типовете природни местообитания са следните:

на национално ниво:

- **Разпространение** (карта - Distribution map). Актуалното разпространение (distribution) дава информация за действителното присъствие на типа природно местообитание.

по биогеографски региони:

- **Разпространение** (или Област на разпространение / Диапазон) (Range): (*големина / Surface area*) и (*тенденция / Trend*). Областта на разпространение / Диапазонът се определя като „външната граница на цялата площ, в която към момента се намира типа природно местообитание“ в съответния биогеографски регион. Може да се счита като рамка, в която се намират действително заетите площи.

- **Площ, покрита от типа природно местообитание в рамките на разпространението** (Area covered by the habitat type within the range): (*големина / Surface area*) и (*тенденция / Trend*).

- **Структура и функции** (Structure and functions): *Състояние на местообитанието (Condition of habitat), Тенденция (Trend) и Типични видове (Typical species)*.

- **Основни влияния и заплахи** (Main pressures and threats) – (*характеризиране / Characterisation*) и (*класиране / Ranking*);

- **Бъдещи перспективи** (Future prospects).

За типовете природни местообитания от приложение I на Директивата за местообитанията, в Анекс D от формата за докладване по чл. 17 е включена и информацията относно състоянието и тенденциите на природните местообитания в рамките на мрежата Натура 2000 с оглед оценка на нейния принос за опазването им, както и за предприетите природозащитни мерки.

Обобщената оценка на ПС на типовете природни местообитания по биогеографски региони се изготвя съгласно Анекс E от формата за докладване по чл. 17 от Директивата за местообитанията, като се използва стандартна матрица с 4 основни параметъра: разпространение, площ, покрита от типа природно местообитание в рамките на разпространението, структура и функции и бъдещи перспективи.

Общата оценка на ПС на типовете природни местообитания може да бъде "благоприятно", "неблагоприятно-незадоволително" и "неблагоприятно-лошо", които се получават спазвайки описаните принципи в матрицата за оценка. Съществува също клас „Неизвестен“, който може да се използва при липса на достатъчно налична информация, която да позволи оценка. За географско представяне на всеки клас съответства цвят – „зелен“ за „Благоприятен“, „кехлибарен“ за „Неблагоприятно-незадоволителен“, „червен“ за „Неблагоприятен-лош“ и „сив“ за „Неизвестен“.

Природозащитното състояние на всеки тип природно местообитание се оценява

поотделно за всеки биогеографски регион, в който се среща.

Параметри за оценка на природозащитно състояние на типовете природни местообитания от значение за Общността на биогеографско ниво

Разпространение (или Област на разпространение / Диапазон) (**Range**): (*големина / Surface area*) и (*тенденция / Trend*).

Определянето на големината на областта на разпространение не е предмет на мониторинг, а може да се установи само с обработване и анализ на налични данни или данни от картиране/моделиране.

Тенденциите в разпространението на типове местообитания могат да бъдат наблюдавани чрез мониторинг.

Благоприятно референтно разпространение (Favorable reference range / FRR):

Област на разпространение, в която всички значителни екологични промени на типовете природни местообитания са включени за даден биогеографски регион и която е достатъчно голяма, за да позволи дългосрочното им оцеляване. Благоприятната референтна стойност трябва да е поне областта на разпространение (по размер и конфигурация) по време на влизане на Директивата в сила.

Благоприятната естествена област на разпространение не може да се отчете или оцени чрез мониторинг, за нея е необходимо моделиране или експертна оценка на база исторически данни.

Площ, покрита от типа природно местообитание в рамките на разпространението (Area covered by the habitat type within the range): (*големина / Surface area*) и (*тенденция / Trend*).

В случай на пълно проучване се осъществява точно определяне на площта на типа природно местообитание. В мониторинга, основан на случаен избор, решаваща за възможността за екстраполиране на общата площ е представителността на случайната проба.

Към типовете природни местообитания се причисляват следните категории за оценка на големината на териториите: фактическа големина на територията: очертаване на конкретни площи на всички наличности (тотално преброяване); екстраполация на големината на територията с представителна произволна проба (например гори); моделиране на големината.

Благоприятна референтна площ / Favourable reference area: Общата площ в даден биогеографски регион, считана за минималната необходима за осигуряване на дългосрочно жизнеспособност на типа природно местообитание. Това трябва да включва необходимата площ за възстановяване и развитие на тези типове природни местообитания, за които настоящото покритие не е достатъчно за осигуряване на дългосрочна жизнеспособност. Благоприятната референтна стойност трябва да е поне площта при влизане на Директивата в сила за България. Информацията за историческото разпространение може да се окаже полезна при определяне на благоприятната референтна площ. Може също да се използва „най-добра експертна преценка“ за дефиниране при липса на други данни.

Стойността на благоприятната референтна стойност не може да бъде определена чрез мониторинг, за това за нея има нужда от изготвянето на модел.

Структура и функции (Structure and functions): Състояние на местообитанието (*Condition of habitat*), Тенденция (*Trend*) и Типични видове (*Typical species*).

Структурата се счита за физически компонент на типа природно местообитание и често е образувана от видове (както живи, така и мъртви), например дървета и храсти в гориста местност. Функциите са екологичните процеси, протичащи в редица времеви и пространствени скали и се различават значително между отделните типове природни местообитания. Функциите често са свързани с екосистемните услуги. Въпреки, че фрагментацията не е спомената в директивата, е ясно, че тя може да наруши функцията на определени типове природни местообитания и е фактор, който трябва да бъде взет под внимание при оценката на структурата и функциите.

Състояние на местообитанието (Condition of habitat): Съотношение (процент или диапазон в минимум / максимум) на състоянието на местообитанието.

Тенденция (Trend): В краткосрочен план тенденция трябва да се оценяват в продължение на период от 12 години (два цикъла за докладване). За новия период на докладване (2013-2018 г.), периодът е 2007-2018 г. или период възможно най-близък.

Типични видове (Typical species): Когато се избират „типични биологични видове“ за доклад по Чл. 17 трябва да се вземат предвид следните съображения: „Типичните биологични видове“ трябва да са добри индикатори за качеството на благоприятното местообитание, например като се посочи наличието на по-широка група биологични видове със специфични изисквания към местообитанието. Те трябва да са чувствителни към промените в условията на местообитанието („биологични видове за ранна предупредителна индикация“); Списъкът на „типични биологични видове“, избрани за целта на оценяване на консервационния статус, трябва в идеалния случай да остане стабилен в средносрочен или дългосрочен план.

В рамките на мониторинга може например да се измери дялът на характерните видове на дадена конкретна територия и събраните данни да се включат в оценката на статуса на територията.

Инвазивни биологични видове или нашественици или нетипични за местообитанието, често са индикатори за лош консервационен статус. Тези биологични видове обаче не може да се считат за „типични биологични видове“.

Основни влияния и заплахи (Main pressures and threats) – (характеризиране / Characterisation) и (класиране / Ranking).

За Чл. 17 отчетените влияния/натиск (pressures) се считат за минали или настоящи въздействия (настоящия отчетен период), които застрашават дългосрочната жизнеспособност на типа природно местообитание, докато заплахите (threats) са предвидими въздействия, които се очаква да действат в бъдеще (в следващия отчетен период), които застрашават дългосрочната жизнеспособност на типа природно местообитание.

Възможно е някои въздействия да са едновременно и влияние и заплаха, ако има въздействие сега и това въздействие се очаква да продължи.

Препоръчва се времевият обхват за влияние да е отчетния период, т.е. 6 години.

За заплахи отчетният времеви обхват е 2 отчетни периода (т.е. 12 години) в бъдеще. Заплахите не трябва да включват теоретични заплахи, а по-скоро тези проблеми, които е обосновано да възникнат.

Списъкът на влиянията и заплахите ще бъде публикуван на Референтен портал (http://biodiversity.eionet.europa.eu/article17/reference_portal).

От него ще могат да се избират определен брой влияния и заплахи, като следва да се посочват кодовете на тези с най-голяма и средна значимост/въздействие и да се обоснове определената степен на въздействие.

Информацията за влиянията и заплахите е важна и във връзка с оценка на необходимостта от прилагането на поддържащи или възстановителни мерки. Важно е да се установи статистически достоверна връзка между конкретните влияния и заплахи и състоянието на изследвания целеви обект.

Бъдещи перспективи (Future prospects): Събраните в хода на мониторинга данни могат да се използват за оценка на застрашеността по параметъра „Бъдещи перспективи“.

Бъдещи перспективи показва посоката на очакваната промяна в ПС в близко бъдеще въз основа на разглеждане на текущото състояние и тенденциите, определените влияния и заплахи и мерките, които ще се предприемат по всеки един от другите три параметъра (разпространение, площ покрита от типа природно местообитание в рамките на разпространението, структура и функции).

За всеки един от трите параметъра трябва да се посочат какви са перспективите – Добри, Неблагоприятни, Лоши или Неизвестни.

Първото докладване по чл. 17 на Директива за местообитанията и чл. 12 на Директива за птиците е извършено от държавите членки през 2006 г., а второто – през 2013 г., в което участва и България. За целта ЕК изготви и предостави на държавите членки форматите за докладване и насоки, как те да бъдат попълвани. Същевременно след всеки цикъл на докладване, ЕК извършва и представя анализ, който включва:

- ✓ Състояние на биологичното разнообразие на ниво ЕС, биогеографски райони и национални държави;
- ✓ Качество и достатъчност на данните, подавани от държавите членки, което да позволи оценка на състоянието на биологичното разнообразие и промените, настъпили в отделните периоди на наблюдение и докладване;
- ✓ Ниво на постигане на целите на Стратегията за биологично разнообразие до 2020 г. и оценка на необходимостта от промени и адаптации.

Резултатите от анализа са предмет на обсъждане с държавите членки, като за целта се създават работни групи и комисии към ЕК, които да формулират визията за следващия период на докладване. Целта на този комуникационен процес е да бъде постигнато общо разбиране относно начина, по който следва да бъдат набирани и представяни необходимите данни и информация, в т.ч. форматите на докладване и насоките за тяхното попълване. Форматите за докладване отразяват напредъка в разбирането, по какъв начин да се представят и анализират промените в биологичното разнообразие през изтеклия период от 6 години и дават рамка, в която държавите членки да представят своите данни. Формулирането на насоките за докладване от своя страна дава необходимите дефиниции и разяснения така, че държавите членки да разбират по еднозначен начин изискванията на ЕК.

Със всяко следващо докладване все повече се очертава необходимостта от формулиране на общи подходи, които да доведат до съизмерими резултати на Европейско ниво. Този процес вече е стартирал по отношение на други директиви на ЕС, свързани с опазването на околната среда.

Подобно разбиране стои в основата на процесите, които понастоящем протичат при подготовката на следващото докладване по двете директиви през 2019 г. Очакванията в тази връзка са държавите членки да развият в по-голяма степен сътрудничество по между си и да постигнат съизмерими резултати по отношение определянето на природозащитното състояние и тенденциите при отделните общи видове и типове природни местообитания, в т.ч. по биогеографски райони. Тоест, очаква се държавите, в които са представени едни и същи видове и типове природни местообитания, в едни и същи биогеографски райони, да могат да предоставят данни и информация, набрани чрез системи за мониторинг, базирани на общи подходи.

В периода на последното докладване процесът на развитие на съвместими подходи вече е стартирал. Най-интензивно това се осъществи през 2009-2012 г., когато редица държави членки на ЕС разработват национални концепции за мониторинг на биологичното разнообразие.

В контекста на казаното по-горе от голямо значение е процесът на ниво ЕК по подготовката за докладването на периода 2013 – 2018 г. и насоките за неговото попълване от държавите членки.

През 2017 г. Европейската комисия одобри формата за докладване по чл. 17 на Директива за местообитанията за периода 2013 – 2018 г. Това бе извършено след интензивна работа на Експертната група по Директивите за птиците и за местообитанията (NADEG), в която участва и България.

Направените промени във формата на докладването са насочени към опростяване и улесняване на работата по попълване на информацията, в т.ч. към по-лесното установяване на напредъка по изпълнение на мерките, в контекста на целите на Стратегията за биологично разнообразие до 2020 г.

Във формата за видове е дадена възможност за предоставяне на информация за експлоатацията на видовете от приложение V, т.е. кои видове от приложение V не са в благоприятно състояние, като същевременно се взимат от природата и се експлоатират, и за кои видове от приложение II и IV са предприети консервационни мерки, както и за предприетите мерки за видове от приложение V по смисъла на чл. 14 на Директива за местообитанията. Също така има промени по отношение на параметри „Основни влияния и заплахи“ и „Бъдещи перспективи“.

Във формата за природни местообитания е дадена възможност за предоставяне на информация за кои типове природни местообитания от приложение I са предприети консервационни мерки и е направена по-подробна разбивка на параметъра „Структура и функции“. Също така има промени по отношение на параметри „Основни влияния и заплахи“ и „Бъдещи перспективи“.

Докладването по чл. 17 от Директивата за местообитанията се извършва във *формати за докладване*, определени от ЕК, при спазване на изискванията, описани подробно в *ръководството за докладване*. За настоящия период на докладване (2013-2018 г.) са направени промени във *форматите*, съответно в *ръководството за докладване*, спрямо предходния период. *Форматите и ръководството за докладване* се публикуват на *референтния портал за докладването* по чл. 17 от Директивата за местообитанията на интернет страницата на ЕЕА-ЕТС/ВД. През м. май 2017 г. бяха публикувани новите формати и ръководство за докладване, за докладването по чл. 17 от Директивата за местообитанията е на адрес : http://cdr.eionet.europa.eu/help/habitats_art17.

Анализът на опита на държавите членки на ЕС показва, че съществуват общи принципи, които отделните държави членки развиват и прилагат в своите национални концепции за мониторинг, а именно:

- ✓ Налагане на общи концепции и стандарти за мониторинг на национално ниво, които определят общите базови изисквания при набиране на данни и информация за видовете и природните местообитания;
- ✓ Осигуряване на гъвкавост в зависимост от наличността на информацията и капацитета за нейното набиране;
- ✓ Осигуряване на ефективност и ефикасност на процеса на мониторинг чрез обединяване на тези усилия, свързани с ангажиментите на държавите членки да докладват по различни директиви на ЕС.

Обектите, за които следва да се извършва анализи и проучвания са видове и природни местообитания, предмет на докладване съгласно чл. 17 от Директивата за местообитанията. Списъкът с видовете и природните местообитания се намира в Приложение №1 към Техническите спецификации.

II. Дейности и резултати

Изпълнителят по Обособена позиция №1 следва да изпълни следните дейности:

ЕТАП 1

Дейност 1.: Преглед на постъпилите бележки по оценките и данните от предходното докладване

В рамките на тази дейност следва:

- ✓ Да се направи обстоен преглед на приложенията, съдържащи чек-листите, спрямо последните уточнения и предходното докладване, с цел идентифициране и отстраняване на технически грешки на възможно най-ранен етап;
- ✓ Да се изяснят научните резерви за определени видове/типове природни местообитания с оглед определяне на националното им разпространение;
- ✓ На най-ранен етап да се отстранят неясноти, свързани с разпространението на отделни видове и природни местообитания (вкл. по отношение на дефинициите на отделни природни местообитания) от предходното докладване;
- ✓ Да се прегледат и да се съобразят или оборят постъпилите бележки по оценките и данните от предходното докладване, както и реакцията на ЕК по тях. Те са налични в обобщения европейски доклад, техническото му приложение и инструментът за преглед на оценките на страницата на Европейският тематичен център;
- ✓ Да се прегледа и анализира описанието на типовете природни местообитания съгласно „Ръководството за определяне на местообитанията от европейска значимост в България“, за които са налице проблеми в дефинирането и отдиференцирането им;
- ✓ Да се анализира ситуацията с видовете и местообитанията от Приложение 2, за които още от предходното докладване се идентифицират много ниски покрития от мрежата Natura 2000 (под 24%). Да се уточни дали това отговаря на реалното положение или е методологичен проблем (обобщени данни могат да бъдат намерени в документа от Европейския тематичен център "Национално резюме").

Дейност 2.: Преглед, систематизиране и първичен анализ на налични данни и информация

В рамките на тази дейност следва да се идентифицират източници на данни за:

✓ Целевите видове и природни местообитания - данни в резултат от други проекти; публикации и други резултати от регулярни дейности по мониторинг и други научни изследвания, данни и информация, набирани от други институции, особено за видовете от Приложение 5;

✓ Антропогенен натиск – данни за натиска върху повърхностните и подземните води, стопанисване на земята, провеждането на дейности по туризъм и рекреация, повърхностни замърсявания и т.н.;

Съхраняваните в тези източници данни и информация следва да бъдат прегледани и систематизирани по начин така, че да могат да бъдат оценени по отношение на тяхното качество, достатъчност (за целите на настоящата обществена поръчка) и надеждност.

В допълнение, за целите на картирането на целеви обекти в нови зони¹ следва да бъдат ползвани и други данни и информация – ортофото карта на България, КВС, Кадастрална карта, ГИС данни за водите, топографска, геоложка и почвена карта и т.н.

Достъпът до посочените данни ще бъде осигурен чрез Възложителя.

Не на последно място следва да бъдат проучени и анализирани данни и информация от изпълнени мерки за подобряване на състоянието на целевите обекти – данни за проведени дейности, данни от мониторинг на резултатите от прилагането на мерките и т.н.

Дейност 3.: Проучване на опита и добрите практики, по отношение на мониторинга и докладването в държави членки на ЕС

Целта на настоящата дейност е да се идентифицират подходи за мониторинг и за оценка на състоянието на целевите обекти, които могат да се приложат в България след необходимата адаптация.

Проучването на добри практики следва да се концентрира върху следните аспекти:

✓ Разработване на обща концепция за мониторинг на целевите обекти;

✓ Определяне на места за мониторинг за целевите обекти;

✓ Основни елементи, съдържание и подходи, използвани в методики за мониторинг и за оценка на състоянието на целевите обекти със специален фокус върху видовете със скрит начин на живот и природните местообитания, неподлежащи на моделиране.

Проученият опит и добри практики следва да бъдат използвани при разработването на **националната концепция за мониторинг**, както и при разработването/допълването/преработването на методиките за мониторинг, вкл. определяне/прецизиране на местата за мониторинг и на методиките за оценка на състоянието на целевите обекти.

¹ BG0000627 (Конунски дол), BG0000628 (Чирпански възвишения), BG0000631 (Ново село), BG0000635 (Девненски възвишения)

Дейност 4.: Преглед на наличните методики за мониторинг, картиране и за оценка на състоянието на целевите обекти. Анализ на ефективността и ефикасността на налични методиките за мониторинг, прилагани към „редки“ видове и видове със скрит начин на живот.

Методики за мониторинг, картиране и за оценка на състоянието на видове и природни местообитания са разработвани основно в рамките на следните проекти:

✓ „Теренни проучвания на разпространение на видове/оценка на състоянието на видове и хабитати на територията на цялата страна – I фаза“ - резултатите от този проект са публикувани на страницата на ИАОС (<http://eea.government.bg/bg/bio/opos/activities-results>). На същото място са публикувани и методиките, които са изготвени и одобрени от Министъра на околната среда и водите;

✓ „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I“ – резултатите по този проект са публикувани на сайта на Информационната система за защитените зони от екологична мрежа НАТУРА 2000 (<http://natura2000.moew.government.bg/>). В информационната система са публикувани изготвените методики за картиране и за определяне на природозащитното състояние на целевите обекти, както и изготвените схеми за мониторинг.

Целта на прегледа е да се установи степента, в която съществуващите методики за мониторинг и оценка на състоянието на целеви видове покриват изискванията на Директивата.

Специален фокус следва да се постави на видовете със скрит начин на живот и редките видове, с оглед подобряване на ефективността на наличните методики. В тази връзка е необходимо да се търсят алтернативни методи за мониторинг и за оценка на състоянието на тези видове.

Едновременно с това следва да се идентифицират видовете/природните местообитания, за които не са налични методики за мониторинг, респ. на места за мониторинг и/или за оценка на състоянието, които следва да се изготвят, както и видовете и природните местообитания, предмет на картиране за новите зони.

Дейност 5.: Изготвяне на национална концепция за мониторинг

На базата на резултатите от изпълнението на предходните дейности следва да бъде разработена национална концепция за мониторинг. Концепцията следва да включва следните елементи:

1. *Определяне на пространствени граници на проучвани единици* - Наличност, Изследвани единици.
2. *Събиране на данни* – биологични, данни за натиск и въздействия.
3. *Обем на събраните данни и дизайн на пробите* - Честота на събирането на данни, Дизайн на проучванията и т.н.
4. *Синергични ефекти* - Съществуващи програми за наблюдение и анализ, Синергии между целевите обекти, Дистанционно проучване.
5. *Организация и управление на данните* - Препоръки за по-нататъшната работа, Управление на данните и координация, Движение на данни.
6. *Връзка с Директивата* - подход за изготвяне на докладите, мониторинг на

консервационните мерки).

Националната концепция за мониторинг следва да бъде обсъдена в експертна работни група.

Дейност 6.: Организиране на експертна работна група и обсъждане на националната концепция за мониторинг

Националната концепция за мониторинг следва да бъде обсъдена в експертна работна група. Съставът на групата ще бъде определена от Възложителя.

Дейност 7.: Разработване/преработване/допълване на методики за мониторинг и методики за оценка на състоянието на целевите обекти, вкл. определяне/прецизиране на местата за мониторинг

Избраният изпълнител следва да провери необходимостта от преработване/допълване на всички налични методики за мониторинг, вкл. прецизиране на местата за мониторинг и методики за оценка на състоянието на целевите видове и природни местообитания, като извърши необходимите корекции и допълнения така, че методиките да са в **контекста на изготвената национална концепция за мониторинг**. Същевременно, следва да бъдат разработени методики за мониторинг, респ. местата за мониторинг и методики за оценка на състоянието на целевите видове и природни местообитания, за които такива не са налични.

Тази дейност следва да бъде изпълнена преди стартирането на първия полеви сезон, за да се осигури процеса на набиране на данни. Резултатите от работата по тези стъпки са предмет на одобрение от Възложителя.

След цялостното приключване на теренната работа и работата по изготвянето на оценките на състоянието на целевите обекти, методологичните подходи по всички стъпки следва да бъдат финално анализирани. На тази база следва да се изготвят финални методики за мониторинг и за определяне на състоянието на целевите обекти.

За видовете със скрит начин на живот, избраният изпълнител следва да предложи алтернативни методи за набиране на данни и информация така, че да се осигури ефективност и ефикасност на процеса на мониторинг и определяне на състоянието им. За тези видове съдържанието на методиките за мониторинг и за оценка на състоянието е възможно да се различава от тези на останалите видове.

Методиките за мониторинг и за оценка на състоянието на целевите видове и природни местообитания, в своя окончателен вид, придружени от анализа на резултатите и разходите/ползите от провеждане на мониторинг и изготвяне на оценки на състоянието по съответните методики, подлежат на одобрение от Възложителя.

Изпълнителят по настоящата обособена позиция следва да извърши и пълно обследване и картиране на няколко защитени зони от мрежата Natura 2000, както следва:

- **Защитена зона BG0000631 „Ново село“;**
- **Защитена зона BG0000627 „Конунски дол“;**
- **Защитена зона BG0000628 „Чирпански възвишения“;**
- **Защитена зона BG0000635 „Девненски хълмове“.**

ЕТАП 2

Дейност 8.: Подготовка на програма за мониторинг и картиране

Програмата за мониторинг и картиране следва да обхваща изпълнението на всички приложими дейности, като определя конкретните срокове за изпълнението им. Програмата следва да представя планираните теренни проучвания по целеви обекти и по месеци.

Програмата за мониторинг и картиране подлежи на одобрение от Възложителя.

Дейност 9.: Сформиране на екипи за теренна работа и обучение на теренните експерти

Избраният изпълнител следва да определи вида, броя и състава на екипите за теренна работа, съгласно планираните теренни дейности и утвърдените методики.

Всички теренни експерти следва да преминат обучение, като състава на екипите, както и програмата за обучение се одобрява предварително от Възложителя.

Дейност 10.: Извършване на теренни проучвания и набиране на данни и информация

Теренните проучвания следва да се извършват **на територията на цялата страна (без морските пространства).**

Теренните проучвания се провеждат съгласно Програмата за мониторинг и картиране. Проучванията трябва да следват изискванията, поставени при разработването/преработването/допълването на методиките за мониторинг и методиките за оценка на състоянието на целевите обекти, както и на методиките за картиране на целевите обекти в новите зони.

Напредъкът по теренната работа се отчита на Възложителя чрез представяне на месечни справки, в които се съдържа информация за изпълнението на Програмата за мониторинг и картиране, в частта за терените проучвания.

Набраните данни и информация от мониторинг следва да бъдат подложени на контрол и валидиране. Те следва да бъдат първично обработени и въведени в база данни, съгласно процедурата за първична обработка, формат и съхранение на набраните данни и информация, по същата дейност.

Набраните данни от картиране следва да бъдат първично обработени и валидирани, съгласно изискванията на методиките за картиране за съответните целеви обекти. Валидирането на данните ще се осъществява от избран Изпълнител по друг договор.

Набраните данни и информация от мониторинг и от картиране се предават на Възложителя в края на всеки полски сезон в електронен вид, подходящ за експорт в Националната система за мониторинг на състоянието на биологичното разнообразие (НСМСБР). Тези данни подлежат на оценка и верификация от Изпълнител избран по друг договор, след което се одобряват от Възложителя. При установени несъответствия, изпълнителят има ангажимента те да бъдат отстранени.

Избраният изпълнител има ангажимент полските екипи да притежават всички разрешителни за работа със защитени видове и документи за достъп до защитени територии, издадени от съответната администрация, съгласно Закона за защитените територии, Закона за биологичното разнообразие и др. специални закони.

ЕТАП 3

Дейност 11.: Обработване, обобщаване и анализ на резултатите от теренните проучвания и наличните данни,

Набраните данни и информация се обобщават и обработват така, че да могат да бъдат анализирани. Това включва подготовката на отделна база данни за всеки целеви обект, в т.ч. биологични данни и данни за натиск.

При изпълнението на настоящата дейност следва да се извършат следните анализи:

- ✓ Статистически анализ на връзката между установения натиск в местата за мониторинг и данните за целевите обекти. Този анализ ще позволи да се установи, доколкото това е възможно, кой тип антропогенен натиск показва корелация с биологичните данни с цел да се определи, кои са значимите заплахи и влияния върху отделните целеви обекти;
- ✓ Анализ на разпространението на целевите обекти, необходими за целите на оценката на природозащитното състояние и за определяне на разпространението на целевите обекти в новите зони, подлежащи на картиране. В допълнение, анализът следва да установи тенденциите в разпространението на целевите обекти;
- ✓ Популационен анализ за отделните целеви обекти, необходим за оценка на популациите на целевите обекти, в т.ч. установяване на популационните тенденции;
- ✓ Анализ на площта и качеството на местообитанието на отделните целеви видове, както и на тенденциите за неговата промяна;
- ✓ Анализ на площта, покрита от отделните типове природни местообитания в рамките на разпространението им, в т.ч. установяване на тенденциите за тяхната промяна;
- ✓ Анализ на типични видове за природни местообитания, както и на данни за състоянието на съответното местообитание в местата за мониторинг. Този анализ е необходим за оценка на състоянието по структура и функции.

Дейност 12.: Определяне/преработване на референтни стойности по отделни параметри за природозащитно състояние на целевите обекти и скали за оценка на природозащитното състояние

Избраният изпълнител следва да извърши анализ на Благоприятните референтни стойности (БРС) по параметри за целевите обекти, за които те са налични. При този анализ следва да бъдат отчетени евентуалните промени, по които е постигнато съгласие в Работна група 2 „Благоприятни референтни стойности“ към ЕК, която работи по подготовката на насоките за докладването по чл. 17 на Директива за местообитанията, за периода 2013-2018 г. Към настоящия момент са налични някои основни аспекти по отношение на тези евентуални промени, които са публикувани в CIRCABC². Да се вземат предвид и постъпилите бележки по отношение на референтните стойности от Европейският тематичен център и НПО, съобразени от Европейският тематичен център по отношение на предходното докладване на страната.

В допълнение, изпълнителят следва да определи Благоприятни референтни стойности по параметри за видове и природни местообитания, за които те не са налични.

² <https://circabc.europa.eu/faces/jsp/extension/wai/navigation/container.jsp>

Европейският тематичен център (ЕТС) по биологично разнообразие към Европейската агенция по околната среда дава следните насоки при определяне на БРС:

За определяне на Благоприятното референтно разпространение (FRR) за целевите видове и природни местообитания, трябва да се вземат предвид следните фактори:

- ✓ Настоящо разпространение;
- ✓ Потенциално разпространение, отчитащо физическите и екологични изисквания на съответния вид (като климат, геология, почва, надморска височина и т.н.);
- ✓ Историческо разпространение и причини за промяна;
- ✓ Площ, необходима за осигуряване на жизнеспособност на съответния целеви вид, включително съображения за свързаност и въпроси на миграцията.
- ✓ Променливост, включително генетика.

За определяне на Благоприятната референтна популация (FRP) за целевите видове, трябва да се вземат предвид следните фактори:

- ✓ Историческо разпространение и изобилия, и причини за промяна;
- ✓ Потенциално разпространение – определено при определянето на Референтните стойности за разпространение;
- ✓ Биологични и екологични изисквания на съответния вид - определени при определянето на Референтните стойности за разпространение;
- ✓ Маршрути за миграция и начини за разпръскване;
- ✓ Поток на гените и генетични вариации;
- ✓ Популацията трябва да е достатъчно голяма, за да понесе естествените флуктуации и да позволи здрава структура на популацията.

За определяне на Благоприятна референтна площ (FRA) за целевите природни местообитания, трябва да се вземат предвид следните фактори:

- ✓ Историческо разпространение и причини за промяна;
- ✓ Потенциална естествена растителност;
- ✓ Естествена промяна;
- ✓ Действително разпространение и действителна промяна (включително качество на местообитанието);
- ✓ Динамика на типа местообитание;
- ✓ Изисквания към типичните биологични видове.

На базата на определените референтни стойности следва да бъдат разработени и скалите за оценка, които да дават границите на параметрите, при които целевите обекти са в благоприятно, неблагоприятно – незадоволително и неблагоприятно – лошо състояние по биогеографски райони.

Дейност 13.: Изготвяне на оценки на природозащитното състояние на целевите обекти по биогеографски райони и на национално ниво и аргументация за причините за промяната в оценките спрямо предходното докладване, ако има такава

Съгласно изискванията на Директивата за местообитанията за всички видове и

природни местообитания от приложения I, II, IV и V на Директивата за местообитанията, се изготвят оценки на състоянието, което се определя от специфичен набор от параметри на национално ниво и по биогеографски райони.

Посочените оценки следва да се извършат на базата на резултатите от дейностите, при пълно съответствие с указанията на Европейският тематичен център (ЕТС) по биологично разнообразие към Европейската агенция по околната среда във връзка с докладването за периода 2013-2018 г.

Дейност 14.: Изготвяне на карти на разпространението на целеви обекти за зоните, в които е извършено картиране

Картите на разпространението на целевите обекти се изготвят и предават на Възложителя, в съответствие с изискванията на методиките за картиране на целевите обекти.

Картите на разпространението на целеви обекти за зоните, в които е извършено картиране, са предмет на одобрение от Възложителя.

Дейност 15.: Допълване/преработване на стандартните формуляри за защитените зони, където това е необходимо

Освен за зоните, предмет на картиране, за защитените зони от мрежата НАТУРА 2000 се извършва анализ на необходимостта от внасяне на промени в стандартните формуляри. Ако такава необходимост бъде установена, избраният изпълнител следва да внесе коригирани стандартни формуляри с тези промени. Коригираните стандартни формуляри са предмет на одобрение от Възложителя.

Дейност 16.: Организиране на експертни работни групи за обсъждане на оценките на природозащитното състояние на биогеографско и национално ниво

Оценките на природозащитното състояние на целевите обекти на биогеографско и национално ниво, следва да бъде обсъдени в отделни експертни работни групи. Състава на групите се определя от Възложителя.

Оценките на природозащитното състояние на целевите обекти, на биогеографско и национално ниво са предмет на одобрение от Възложителя.

Дейност 17.: Изготвяне на анализ на резултатите и разходите/ползите от провеждане на мониторинг и изготвяне на оценки на състоянието по съответните методики

За постигане на устойчивост на резултатите от изпълнението на настоящата обществена поръчка, изпълнителят следва да изготви доклад с анализ на резултатите и разходите/ползите от провеждане на мониторинг и изготвяне на оценки на състоянието, по съответните методики за целите на последващите докладвания. Този анализ трябва да включва общо остойностяване на предлаганата цялостна програма (годишна база и за 6-годишен цикъл) и сравнителен анализ на алтернативни подходи, както и обосновка на избраните такива от гледна точка на качество на данните и цената. Този анализ се представя на Възложителя, заедно с окончателните методики за мониторинг и за оценка на състоянието на целевите обекти.

ЕТАП 4

Дейност 18.: Подкрепа на Възложителя, при комуникацията с Европейският тематичен център (ЕТС) по биологично разнообразие към Европейската агенция по околната среда, във връзка с изготвянето на докладите.

За да се осигури цялостния процес по докладване, по двете природни директиви, избраният изпълнител следва да окаже подкрепа на Възложителя, при комуникацията с Европейският тематичен център (ЕТС) по биологично разнообразие към Европейската агенция по околната среда. Това включва участие в работни срещи на Европейско ниво, подготовка и изпращане на искания за разяснения и т.н.

Дейност 19.: Попълване на формулярите по докладване и подготовката им за представяне на ЕТС

Попълването на формулярите за докладването, следва да се извърши във формулярите, предоставени за целите на докладване за периода 2013-2018 г., както и при спазване на указанията в Пояснителните бележки и насоки по докладването, на ЕТС, за същия период.

Изготвените доклади са предмет на одобрение от Възложителя.

Дейност 20.: Преглед, анализ и отстраняване на пропуски по докладването на базата на коментари на ЕТС

При възникнали въпроси от страна на ЕК след докладването от страна на България по Директивата през 2019 г., изпълнителят поема отговорност в рамките на изпълнението на обществената поръчка, за обсъждането им с Възложителя, и изготвяне на отговори в срок до шест месеца след определения от ЕК срок за докладване.

За изпълнението на описаните по-горе дейности от участниците в настоящата процедура представят График за изпълнение на дейностите/Времеви график – оформен като Приложение към Предложението за изпълнение на поръчката.

III. Ключови експерти

Участниците трябва да разполагат с екип от ключови експерти, които да отговарят на следните изисквания:

Ключов експерт 1 – Ръководител на екипа

Минимални изисквания

- 1) Висше образование с професионална квалификация „Биология“, или „Екология“ или „Опазване на околната среда“, или „Горско стопанство“, или „Управление / Планиране / Развитие на природата/природните ресурси“ или „Ботаника“, или „Животвъдство“ или еквивалентно.
- 2) Общ професионален опит по придобитата специалност – **5 години;**
- 3) Специфичен професионален опит – да е участвал на ръководна позиция в екип в изпълнението на услуги за изготвяне на доклад и/или отделни дейности свързани с докладването по чл.17 на Директивата за местообитанията и/или докладването по чл.12 на Директивата за птиците и/или разработване на планове и програми за опазване на

видове/местообитания/птици в обхвата на Директивите и/или изпълнение на консервационни дейности/програми за опазване на видове/местообитания/птици в обхвата на Директивите и/или Закона за защитените територии или еквивалентен национален закон на друга държава – **1 проект**

Ключов експерт 2 – Безгръбначни животни

Минимални изисквания

- 1) Висше образование с професионална квалификация „Биология“, или „Екология“ или „Опазване на околната среда“, или „Горско стопанство“, или „Управление / Планиране /Развитие на природата/природните ресурси“ или „Ботаника“, или „Животвъдство“ или еквивалентно;
- 2) Общ професионален опит по придобитата специалност – **3 години**;
- 3) Специфичен професионален опит – да е участвал, като експерт по *безгръбначни животни* в екип при изпълнението на услуги за изготвяне на доклад и/или отделни дейности свързани с докладването по чл.17 на Директивата за местообитанията и/или разработване на планове и програми за опазване на видове/местообитания и/или изпълнение на консервационни дейности/програми за опазване на видове/местообитания в обхвата на Директивата и/или Закона за защитените територии или еквивалентен национален закон на друга държава – **1 проект**

Ключов експерт 3 – Риби

Минимални изисквания

- 1) Висше образование с професионална квалификация „Биология“, или „Екология“ или „Опазване на околната среда“, или „Горско стопанство“, или „Управление / Планиране /Развитие на природата/природните ресурси“ или „Ботаника“, или „Животвъдство“ или еквивалентно;
- 2) Общ професионален опит по придобитата специалност – **3 години**;
- 3) Специфичен професионален опит – да е участвал, като експерт по *Риби* в екип при изпълнението на услуги за изготвяне на доклад и/или отделни дейности свързани с докладването по чл.17 на Директивата за местообитанията и/или разработване на планове и програми за опазване на видове/местообитания и/или изпълнение на консервационни дейности/програми за опазване на видове/местообитания в обхвата на Директивата и/или Закона за защитените територии или еквивалентен национален закон на друга държава – **1 проект**

Ключов експерт 4 – Земноводни и влечуги

Минимални изисквания

- 1) Висше образование с професионална квалификация „Биология“, или „Екология“ или „Опазване на околната среда“, или „Горско стопанство“, или „Управление / Планиране /Развитие на природата/природните ресурси“ или „Ботаника“, или „Животвъдство“ или еквивалентно;

- 2) Общ професионален опит по придобитата специалност – **3 години**;
- 3) Специфичен професионален опит – да е участвал, като експерт по *Земноводни и влечуги* в екип при изпълнението на услуги за изготвяне на доклад и/или отделни дейности свързани с докладването по чл.17 на Директивата за местообитанията и/или разработване на планове и програми за опазване на видове/местообитания и/или изпълнение на консервационни дейности/програми за опазване на видове/местообитания в обхвата на Директивата и/или Закона за защитените територии или еквивалентен национален закон на друга държава – **1 проект**

Ключов експерт 5 – Бозайници

Минимални изисквания

- 1) Висше образование с професионална квалификация „Биология“, или „Екология“ или „Опазване на околната среда“, или „Горско стопанство“, или „Управление / Планиране /Развитие на природата/природните ресурси“ или „Ботаника“, или „Животвъдство“ или еквивалентно;
- 2) Общ професионален опит по придобитата специалност – **3 години**;
- 3) Специфичен професионален опит – да е участвал, като експерт по *Бозайници* в екип при изпълнението на услуги за изготвяне на доклад и/или отделни дейности свързани с докладването по чл.17 на Директивата за местообитанията и/или разработване на планове и програми за опазване на видове/местообитания и/или изпълнение на консервационни дейности/програми за опазване на видове/местообитания в обхвата на Директивата и/или Закона за защитените територии или еквивалентен национален закон на друга държава – **1 проект**

Ключов експерт 6 – Прилепи

Минимални изисквания

- 1) Висше образование с професионална квалификация „Биология“, или „Екология“ или „Опазване на околната среда“, или „Горско стопанство“, или „Управление / Планиране /Развитие на природата/природните ресурси“ или „Ботаника“, или „Животвъдство“ или еквивалентно;
- 2) Общ професионален опит по придобитата специалност – **3 години**;
- 3) Специфичен професионален опит – да е участвал, като експерт по *прилепи* в екип при изпълнението на услуги за изготвяне на доклад и/или отделни дейности свързани с докладването по чл.17 на Директивата за местообитанията и/или разработване на планове и програми за опазване на видове/местообитания и/или изпълнение на консервационни дейности/програми за опазване на видове/местообитания в обхвата на Директивата и/или Закона за защитените територии или еквивалентен национален закон на друга държава – **1 проект**

Ключов експерт 7 – Висши растения и мъхове

Минимални изисквания

- 1) Висше образование с професионална квалификация „Биология“, или „Екология“ или „Опазване на околната среда“, или „Горско стопанство“, или „Управление / Планиране / Развитие на природата/природните ресурси“ или „Ботаника“, или „Животвъдство“ или еквивалентно;
- 2) Общ професионален опит по придобитата специалност – **3 години**
- 3) Специфичен професионален опит – да е участвал, като експерт по *Висши растения и мъхове* в екип при изпълнението на услуги за изготвяне на доклад и/или отделни дейности свързани с докладването по чл.17 на Директивата за местообитанията и/или разработване на планове и програми за опазване на видове/местообитания и/или изпълнение на консервационни дейности/програми за опазване на видове/местообитания в обхвата на Директивата и/или Закона за защитените територии или еквивалентен национален закон на друга държава – **1 проект**

Ключов експерт 8 – Местообитания

Минимални изисквания

- 1) Висше образование с професионална квалификация „Биология“, или „Екология“ или „Опазване на околната среда“, или „Горско стопанство“, или „Управление / Планиране / Развитие на природата/природните ресурси“ или „Ботаника“, или „Животвъдство“ или еквивалентно;
- 2) Общ професионален опит по придобитата специалност – **3 години**;
- 3) Специфичен професионален опит – да е участвал, като експерт по *Местообитания* в екип при изпълнението на услуги за изготвяне на доклад и/или отделни дейности свързани с докладването по чл.17 на Директивата за местообитанията и/или разработване на планове и програми за опазване на видове/местообитания и/или изпълнение на консервационни дейности/програми за опазване на видове/местообитания в обхвата на Директивата и/или Закона за защитените територии или еквивалентен национален закон на друга държава – **1 проект**

Ключов експерт 9 – Статистика и бази данни

Минимални изисквания

- 1) Висше образование с професионална квалификация „Биология“, или „Екология“ или „Опазване на околната среда“, или „Горско стопанство“, или „Управление / Планиране / Развитие на природата/природните ресурси“ или „География“, или „Геоинформатика“, или „Информатика“, или „Математика“ или „Геодезия“ или „Картография“ или еквивалентно;
- 2) Сертификат или еквивалентен документ за работа със статистически софтуер;
- 3) Общ професионален опит по придобитата специалност – **3 години**;
- 4) Специфичен професионален опит – да е участвал, като експерт по *Статистика и/или бази данни* в екип при изпълнението на услуги за изготвяне на доклад и/или отделни дейности свързани с докладването по чл.17 на Директивата за местообитанията и/или докладването по чл.12 на

Директивата за птиците и/или разработване на планове и програми за опазване на видове/местообитания/птици в обхвата на Директивите и/или изпълнение на планове и програми дейности/програми за опазване на видове/местообитания/птици в обхвата на Директивите и/или Закона за защитените територии или еквивалентен национален закон на друга държава – **1 проект**

Ключов експерт 10 – ГИС

Минимални изисквания

- 1) Висше образование с професионална квалификация „Биология“, или „Екология“ или „Опазване на околната среда“, или „Горско стопанство“, или „Управление / Планиране /Развитие на природата/природните ресурси“ или „География“, или „Геоинформатика“, или „Информатика“, или „Математика“ или „Геодезия“ или „Картография“ или еквивалентно;
- 2) Сертификат или еквивалентен документ за работа с ГИС софтуер;
- 3) Общ професионален опит по придобитата специалност – **3 години**;
- 4) Специфичен професионален опит – да е участвал, като експерт по *ГИС* в екип при изпълнението на услуги за изготвяне на доклад и/или отделни дейности свързани с докладването по чл.17 на Директивата за местообитанията и/или докладването по чл.12 на Директивата за птиците и/или разработване на планове и програми за опазване на видове/местообитания/птици в обхвата на Директивите и/или изпълнение на планове и програми дейности/програми за опазване на видове/местообитания/птици в обхвата на Директивите и/или Закона за защитените територии или еквивалентен национален закон на друга държава – **1 проект**

Ключов експерт 11 – Разработване на методики

Минимални изисквания

- 1) Висше образование с професионална квалификация „Биология“, или „Екология“ или „Опазване на околната среда“, или „Горско стопанство“, или „Управление / Планиране /Развитие на природата/природните ресурси“ или „Ботаника“, или „Животвъдство“ или еквивалентно;
- 2) Общ професионален опит по придобитата специалност – **3 години**;
- 3) Специфичен професионален опит – да е участвал, като експерт в екип при изпълнението на услуги включващи разработване на методики за мониторинг и/или оценка на биологичното състояние на видове/местообитания/птици при изготвяне на доклад и/или отделни дейности свързани с докладването по чл.17 на Директивата за местообитанията и/или докладването по чл.12 на Директивата за птиците и/или разработване на планове и програми за опазване на видове/местообитания/птици в обхвата на Директивите и/или изпълнение на консервационни дейности/програми за опазване на видове/местообитания/птици в обхвата на Директивите и/или Закона за защитените територии или еквивалентен национален закон на друга държава – **1 проект**

Ключов експерт 12 – Докладване по директивата

Минимални изисквания

- 1) Висше образование с професионална квалификация „Биология“, или „Екология“ или „Опазване на околната среда“, или „Горско стопанство“, или „Управление / Планиране / Развитие на природата/природните ресурси“ или „Ботаника“, или „Животвъдство“ или еквивалентно;
- 2) Общ професионален опит по придобитата специалност – **3 години**;
- 3) Специфичен професионален опит – да е участвал, като експерт в екип по изпълнението на услуги включващи оценка на природозащитното състояние и/или докладване на природозащитното състояние на видове/местообитания/птици по чл.17 на Директивата за местообитанията и/или докладването по чл.12 на Директивата за птиците и/или Закона за защитените територии или еквивалентен национален закон на друга държава – **1 проект**

IV. Рискове

Възложителя е идентифицирал следните рискове за изпълнение на настоящата обществена поръчка:

- 1) Закъснение при стартиране на дейностите;
- 2) Забавяне поради слабо сътрудничество между заинтересованите страни;
- 3) Забавяне на съгласувателните процедури за разглеждане и приемане отделните етапи.
- 4) Невъзможност на изпълнение на договор поради: лоши метеорологични условия, голямата надморска височина и труден достъп до терените.
- 5) Съществени пропуски в наличната информация или данни са с лошо качество;
- 6) Липса на консенсус между административните структури за постигане на целите на настоящата поръчка;
- 7) Промени в законодателството на България или на ЕС.

V. Отчитане и приемане на резултатите

При разработване на техническото предложение за изпълнение на договора, участниците в настоящата процедура трябва да планират отчитането на изпълнението на договора като спазят следните изисквания:

1. Представяне на доклади и други документи в съответствие с изискванията и сроковете, съгласно договора и приложенията към него;
2. Междинни доклади за напредък - представят се до 5-то число на всеки месец и включват информация за напредъка по изпълнението на всички дейности по договора за предходния месец, както и план за изпълнение на дейностите през текущия месец;
3. Финален доклад – представя се 15 работни дни преди крайната дата на приключване на договора и включва представяне на цялостното изпълнение на всички дейности по договора.

Докладите за изпълнението на задълженията на Изпълнителя по договора трябва да съдържат информация относно:

1. изпълнение на задълженията на Изпълнителя, подробно описани в настоящите Технически спецификации;
2. администрирането на договора- срещи, протоколи, кореспонденция и други;
3. състояние на договора- изпълнение на графика за изпълнение на настоящата обществена поръчката;
4. техническо изпълнение;
5. финансово изпълнение;
6. показатели за изпълнение на целите на проекта;
7. проблемите, възникнали във връзка с изпълнението на договора, в т.ч. предложените и/или предприетите действия за решаване им;
8. друга информация по преценка на Изпълнителя или специално изискана от Възложителя.

Всички резултати от изпълнението на настоящата обособена позиция се приемат от комисия, назначена със заповед на Възложителя. При установени пропуски в резултатите, комисията има право да ги връща на изпълнителя за доработване. При връщането за доработване, в протокол се дават ясни указания за пропуските и се определя срок за отстраняването им.